Утвърдил: .....

Инж.Елин Радев
Кмет на Община Доспат

СТРАТЕГИЯ

ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА

РИСКА

В ОБЩИНА ДОСПАТ

2020 - 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ стр. 1;

I. ДЕФИНИЦИИ стр.2;

II. ОПИСАНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА В ОБЩИНА ДОСПАТ стр.3;

III. ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА. ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И РИСКОВИ ФАКТОРИ стр. 7

1. Критерии за ефективно управление на риска
2. Функционални области в Община Доспат, в който се идентифицират присъщите и остатъчните рискове (приложно поле)
3. Рискови фактори

IV. СТРУКТУРА И ОТГОВОРНОСТИ ПО УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА стр. 13;
1. Организационна структура и отговорности
2. Функционална структура и отговорности

V. ПРОЦЕС ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И МЕХАНИЗМИ ЗА НЕГОВОТО ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ стр.16;

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ стр. 28;

Приложение №2:Риск регистър;

Приложение №3:Критерии за оценка на влиянието;

Приложение №4:План за действие;

Приложение №5:календар на заседанията на Комитета на риска;

Приложение №6:Регистър на проявилите се рискове;

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата стратегия за управление на риска в Община Доспат е изготвена и разработена на основание разпоредбите от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор /ЗФУКПС/ и е предназначена да подпомогне общината при постигането на нейните цели и приоритети за идентифициране,оценяване и ограничаване на негативното въздействие на потенциални събития и ситуации,застрашаващи постигането им.

Такава стратегия се изготвя и действа за период от три години, като може да се актуализира за този период при промяна в приоритетите на Общината или настъпили съществени промени в рисковата среда. След изтичане на тригодишния период на база на анализ на риска се изготвя нова стратегия.

Целта на Стратегията за управление на риска е да разработи и приложи единен/стандартизиран подход за управление на риска (като процес), включващ следните етапи: идентифициране, оценяване, мониторинг/наблюдаване и контролиране на рисковете (потенциални събития или ситуации), които биха повлияли негативно върху постигането на целите на дадена община/регион/район, с цел тяхното ограничаване до приемливо равнище чрез определяне на подходящи и адекватни действия в отговор на установените рискове и съответно да даде разумна увереност, че заложените цели ще бъдат постигнати.

Стратегията за управление на риска е предназначена да подпомогне Община Доспат при постигането на нейните цели и приоритети, чрез прилагането на унифициран подход за идентифициране, оценяване и ограничаване на негативното въздействие на потенциални събития и ситуации, застрашаващи постигането им.

Управлението на риска е структуриран, последователен и непрекъснат процес, интегриран в оперативната дейност на Общинска администрация Доспат и нейните второстепенни разпоредители с бюджет. При него се извършват последователни и съгласувани действия за идентифициране, анализ, оценка и реакция на рисковете, както и прилагане на координационен механизъм за отчетност и докладване.

Прилагането на стратегията ще осигури постигане на следните цели:

- добро финансово управление, законосъобразно и оптимално оползотворяване на ресурсите;
- минимизиране на рисковете, свързани с постигането на целите на Община Доспат;
- утвърждаване на организационна култура и разбиране за необходимостта и ползата от управление на рисковете;
- подобряване на системите за финансово управление и контрол в Община Доспат.

Създаване на справедлива и прозрачна система за управление на предоставяните средства и законосъобразно изразходване на средствата по бюджета и програми, в които участва общината е на дадената община като цяло.

Мисията на община Доспат е предоставяне на публични услуги, определяне и реализиране на политики по опазване на околната среда и създаване на благоприятни условия за живот, икономически, социален, образователен и културен просперитет в обхвата на нейната територия.

С оглед, изпълнение на горепосочената мисия, ръководството на Община Доспат си е поставило *4-ри категории цели – стратегически, оперативни, отчетни и за съответствие.*

Доброто финансово управление е управленски процес, целящ законосъобразно и оптимално оползотворяване на ресурсите и организиране на дейностите по начин, който позволява постигането на целите на Община Доспат при съблюдаване на **принципите на икономичност, ефективност и ефикасност.**

Икономичността изисква необходимите ресурси за осъществяване на дейностите в Общината да се постигат с оптимални разходи при спазване на изискванията за качество, количество и своевременност.

Ефективността е степента на постигане на целите на Община Доспат при съпоставяне на действителните и очакваните резултати.

Ефикасността е постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване на дейността на организацията.

I. Общ преглед на процеса по управление на риска в Община Доспат

1. Дефиниции

1.1. Управление на риска

Дефиниция за управлението на риска се съдържа в чл. 12, (2) на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор: *„ Управлението на риска включва идентифициране, оценяване и контролиране на потенциални събития или ситуации, които могат да повлияят негативно върху постигане целите на организацията, и е предназначено да даде разумна увереност, че целите ще бъдат постигнати“*, като се доразвива в Методическите насоки по елементите на финансовото управление и контрол: *„ Управление на риска е процесът по идентифициране, оценяване и мониторинг на рисковете, които могат да повлияят върху постигане на целите на организацията и въвеждането на необходимите контролни дейности, с цел ограничаване на рисковете до едно приемливо равнище. ”.*

Управлението на риска в Община Доспат е динамичен процес, който следва да осигурява добро разбиране на потенциалните заплахи, действия или събития, които могат положително или отрицателно да повлияят на способността на администрацията да постигне своите цели, както и навременното им идентифициране, предприемане на подходящи действия за управление, наблюдение и докладване.

1.2. Риск

Дефиницията за Риск, приета в Община Доспат се съдържа в Допълнителните разпоредби на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор: *„ Риск е събитие, което ще повлияе върху постигане на целите на организацията. Рискът се измерва с неговия ефект и с вероятността от настъпването му. “*

1.3. Риск апетит

Комитета по управление на риска, с одобрението на Кмета на Общината, определя риск апетита на администрацията .

Риск апетитът на Община Доспат се дефинира като:

„Риска, който администрацията е готова да поеме, за да бъде в съответствие със стратегическите и оперативните си цели."

Нивото на риск апетита има директно отношение към реакцията спрямо даден риск, т.е. първо дали администрацията ще поеме, прехвърли, избегне или ограничи риска и второ, как и чрез какви дейности ще бъде изразена тази реакция. Реакцията на риска е в пряка връзка с риск рейтинга.

II. ОПИСАНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА В ОБЩИНА ДОСПАТ.

Процесът по управление на риска включва следните етапи и дейности:

1. **Идентифициране на рисковете** – този процес включва:

А) определяне на ясни и измерими цели, които отговарят на критериите SMART[1], на ниво Общинска администрация Доспат и отдел в администрацията и второстепенни разпоредители с бюджет. Отговорност за определяне на целите имат ръководителите на съответните звена.

Б) анализ на основните дейности и процеси, свързани с постигане на целите;

В) определяне на събития, които могат да повлияят негативно върху постигането на целите.

1.1. Рискове на ниво отдел

Рисковете се идентифицират на ниво отдел в Общинска администрация. Отговорност за идентифициране на рисковете имат началник отделите. С цел осигуряване на пълнота на процеса и прилагането на ***единен подход*** при идентифицирането на рисковете в Община Доспат е разработена Класификация на примерни рискове към настоящата Стратегия.

За по-пълно обхващане на рисковете в отделните структурни звена в общината към настоящата Стратегия е приложен Списък[2] на функционалните области, дейности и процеси подлежащи на анализ и оценка на риска.

1.2. Рисковете на ниво Община

Рисковете на ниво Община Доспат се идентифицират от лицата, **отговорни за изпълнението на целите от Общинския план за развитие на Община Доспат и другите стратегически документи и програми.**

Същност на риска: Събитие, което ще повлияе върху постигане на целите на общината.

1.2.1.Управление на риска е процес на идентифициране, оценяване и мониторинг на рисковете , които могат да повлияят върху постигане целите на общината и въвеждане на необходимите контролни дейности, с цел ограничаване на рисковете до едно приемливо ниво.

.Приетата от общинското ръководството концепция за интегрирана рамка за управление на риска обхваща следните компоненти:

А. Вътрешната среда.

Вътрешната среда включва тона в организацията и с нея се поставя основата на нов начин на мислене в измерението "цели-рискове-контроли", включително високо ниво на професионализъм и етичните стойности.

Б. Поставяне (определяне) на целите.

- Стратегическите цели и приоритети.

Стратегическите цели и приоритети на Община Доспат се определят в:

- Общинския план за развитие на Община Доспат.
- Общинска стратегия за развитие на социалните услуги.
- Наредба за управление и разпореждане с ОС.
- Ежегодно с общинския бюджет се приемат годишните цели и приоритети, съобразно с отговорностите на служителите по отдели.

- Годишни (оперативни) цели.

Общинското ръководство поставя годишните си цели на етапа от бюджетната процедура – съставяне проект на бюджет за следващата бюджетна година. Въз основа на тези цели, ръководителите на структурни звена в Общинска администрация определят специфични за дейността си цели.

Оперативните цели се посочват в натурални и/или стойностни показатели. За целите определени само с качествена характеристика се посочват *критериите за оценката им.*

Определянето на стратегическите и оперативните цели е предхождащ етап на процеса по управление на риска.

Наличието на разписани цели е база за идентифициране на потенциалните събития, които могат да повлияят на тяхното постигане.

1. Идентифициране на събитията.

Идентифицирането на вътрешни и външни събития, които въздействат върху постигането на целите на организацията са рискове (събития с негативен ефект) и възможности (събития с положително въздействие). Възможностите се обвързват със стратегията на ръководството и процеса на дефиниране на целите.

2. Оценка и анализ на риска.

Рисковете се анализират, като се **оценява вероятността да настъпят и резултата от тяхното въздействие,** което служи за основа при вземане на решението как могат да бъдат управлявани. Рисковете се оценяват като **присъщи** (рискове от грешки и слабости, дължащи се на средата, в която се осъществява дейността) и остатъчни рискове (рискове, които остават след предприетите контролни дейности).

3. Реакция на риска.

Реакцията на риска зависи от неговата оценка и приемливото ниво на риска.

Приемливото ниво на риска се утвърждава от кмета на Общината по предложение на ръководителите на звена и Комитет по управление на риска.

В своето становище Комитета по управление на риска взема предвид мотивираните предложения на лицата, отговорни за управление на рисковете.

При реакция на риска се съпоставят:

А) очакваните негативни последици и

Б) разходите за функциониране на контролната процедура.

Реакцията на риска може да бъде:

• **Ограничаване на риска /третиране/** – въвеждане на контролни дейности, с цел ограничаване до допустимите нива. Контролните дейности могат да бъдат превантивни и разкриващи;

• **Прехвърляне на риска** – в случай, че рискът е неприемливо висок, се търси възможност за прехвърлянето му към друга организация;

• **Толериране на риска** – приемане на риска на нивото, на което е оценен. Такава реакция е възможна само, ако установените рискове имат ограничено /незначително/ влияние върху постигане на целите или са налице ограничени възможности за предприемане на ефективни действия;

• **Прекратяване на риска** – някои рискове могат да се намалят или ограничат до приемливо равнище единствено **чрез прекратяване на дейността.**

Бездействието на организацията също може да е риск, защото при него не могат да се постигнат целите, за които е създадена.

4. Контролни дейности.

Контролните дейности са отговорност на **ръководителите на всички управленски нива**. Осъществяват се в цялата организация, на всички равнища и във всички функции и процеси в организацията. Контролните дейности представляват действията, регламентирани със съответни правила и процедури, които се извършват коректно и навременно и създават необходимите условия за правилно управление и намаляване на рисковете. Тези дейности са констативни, превантивни и коригиращи.

Превантивни са контролните дейности, които пречат да възникнат нежелани събития. С тях се въвеждат мерки за избягване на предвидените евентуални отклонения и проблеми преди тяхното настъпване.

Констативни /Разкриващи/ са тези контролни дейности, с които се установяват възникнали нежелани събития и се сигнализира на непосредствения ръководител за тях.

Коригиращи /Коригиращи/ са контролните дейности, които целят да бъдат поправени последиците от настъпили нежелани събития.

Политиките и процедурите с разписани контролни дейности се разработват и прилагат с цел да спомогнат за ефективното изпълнение на отговорите на риска.

Източник на информация за основните контролни механизми са визирани в чл. 13 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.

Чл. 13 от ЗФУКПС „ Ръководителите на организациите по чл. 2 осигуряват контролни дейности, включващи писмени политики и процедури, създадени да дават разумна увереност, че рисковете са ограничени в допустимите граници, определени в процеса на управление на риска.

(2) Контролните дейности трябва да са адекватни и разходите за осъществяването им не трябва да превишават очакваните от тях ползи.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г., изм., бр. 13 от 2019 г.) Контролните дейности се прилагат на всички нива в организацията и на всички етапи при постигането на целите. Те могат да са превантивни, разкриващи или коригиращи, като трябва да включват най-малко:

1. система за двоен подпис, която не разрешава поемането на финансово задължение или извършването на плащане без подписите на ръководителя на организацията по чл. 2 и на лицето, отговорно за счетоводните записвания;

2. правила за достъп до активите и информацията;

3. политики и процедури за предварителен контрол за законосъобразност;

4. политики и процедури за текущ контрол върху изпълнението на поети финансови ангажименти и сключени договори;

5. политики и процедури за последващи оценки на изпълнението;

6. политики и процедури за обективно, точно, пълно, достоверно и навременно осчетоводяване на всички стопански операции;

7. политики и процедури за управление на човешките ресурси;

8. политики и процедури за спазване на лична почтеност и професионална етика.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 13 от 2019 г.) Редът и начинът за осъществяване на предварителния контрол за законосъобразност се определят от ръководителите на организациите по чл. 2 въз основа на оценка на риска и анализ на разходите и ползите и в съответствие с указанията на министъра на финансите.“

5. Информация и комуникация.

Необходимата информация се идентифицира, събира и представя в подходяща форма и определен срок, позволяващи на ръководството и служителите да изпълняват своите отговорности. Необходимо е да се осъществява ефективен обмен на информацията в рамките на организацията, както по вертикала – отгоре-надолу, така и по хоризонтала.

6. Мониторинг.

Процеса на риска следва да се наблюдава непрекъснато и да се коригира, когато е необходимо.

Управлението на риска е сложен повтарящ се процес, който изисква активно съдействие от всички нива в организацията, за да може в последствие реално да функционира и да носи ползи.

Целта на наблюдението е идентифициране на възможности *за подобряване* на процеса по управление на риска и установяване *на промени* в рисковия профил.

6.1. Мониторинг на присъщите рискове – рисковете на дейността преди контролните процедури

Присъщите рискове се наблюдават поне веднъж годишно.

Преглед на идентифицираните присъщи рискове се извършва при настъпване на обстоятелства,

които са фактори за идентифициране на нови рискове или прекратяване на рисковете, включени в Риск-регистъра.

6.2.Мониторинг на остатъчните рискове – рисковете след въведените контролни процедури

Наблюдението на риска дава разумна увереност на Община Доспат, че процесът по управление на риска е адекватен и ефективен и предприетите действия са довели до намаляване на риска до приемливо ниво.

Лицата, отговорни за управлението на рисковете (началници на отдели, ръководители на звена в администрацията и длъжностни лица отговорни за изпълнение на целите от Стратегията за развитие на Община Доспат):

- наблюдават и докладват на Кмета на общината и Комитета по управление на риска състоянието на рисковете от тяхната област както следва:
  - ✓ Много високите и високите рискове остатъчни рискове – на 6 месеца;
  - ✓ Ниските и средните рискове – на 12 месеца;
- Изготвят **предложения** за въвеждане на допълнителни контролни дейности в случаите, когато остатъчният риск надвишава приемливото ниво на риск;

Комитета по управление на риска наблюдава и обобщава състоянието на процеса по управление на риска периодично и докладва най-малко ***веднъж*** годишно на Кмета на общината.

III. ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА. ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И РИСКОВИ ФАКТОРИ.

Цел на настоящата „Стратегия за управление на риска в Община Доспат“ е **създаване на предпоставки за ефективно управление на риска** в организацията чрез определяне на критериите за преценка на неговата ефективност, функционалните области /приложно поле, в което да бъдат идентифицирани рисковете/, рисковите фактори, организационните и функционални структури, отговорни лица, методите и механизмите за осъществяване процеса по управление на риска.

1. Критерии за ефективно управление на риска.

Ефективно ще бъде управлението на риска, когато всички компоненти от рамката на управление на риска функционират правилно и общинското ръководство **има разумна увереност, че разбира степента до която:**

а) стратегическите цели на Община Доспат са постигнати;

б) общинските дейности са ефикасни и ефективни;

в) финансовите отчети са верни и пълни и финансовото и не финансовото докладване е надеждно;

г) активите и информацията са опазени;

д) приложимите закони и регулации са спазени.

2. Функционални области в Община Доспат в който се идентифицира присъщите и остатъчните рискове (приложно поле).

2.1. Управление на човешките ресурси /укрепване на административния капацитет/;

2.2. Управление, стопанисване, придобиване, разпореждане с общинско имущество и контрола върху дейността на търговските дружества със 100 % общинско участие в капитала им;

2.3. Устройство и развитие на територията в Община Доспат и на населените места в нея, както и управление на общинската инфраструктура, ремонт на сгради и други активи-общинска собственост;

2.4. Бюджет и счетоводство;

2.5. Изплащане на общински разходи;

2.6. Административно-правно обслужване;

2.7. Информационно обслужване;

2.8. Поддържане на материално-техническата база;

2.9. Администриране на публични услуги. Събиране на местни данъци и такси и други общински приходи;

2.10. Процеса по управление на обществени поръчки;

2.11. Дейности по чистотата, благоустрояването, комуналните дейности и опазване на околната среда;

2.12. Здравеопазването в Община Доспат;

2.13. Спорт и отдих с общинско значение;

2.14. Култура и запазване на културно-историческото наследство;

2.15. Социални дейности, предоставяни от Дейностите „Социални услуги"

2.16. Други социални дейности с общинско значение;

2.17. Гражданска отбрана и превенция срещу последиците от аварии и стихийни бедствия;

2.18. Усвояване на средства по национални програми и фондове и програми на Европейския съюз.

3. Рискови фактори.

Рисковите фактори могат да бъдат външни за организацията и вътрешни за организацията .

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ВИДОВЕ РИСКОВИ ФАКТОРИ В ОБЩИНА ДОСПАТ

РИСКОВИ ФАКТОРИ /РИСКОВЕ/	ОПИСАНИЕ
ВЪНШНИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА РИСКОВИ ФАКТОРИ	
1. Политически риск	Промяна в политическата ситуация – смяна на правителството или на ръководството на областната администрация може да промени поставените цели.
2. Риск свързан с репутацията на Общината	Слаби връзки с обществеността, неуспех при предоставянето на услуги или при задоволяване на обществени потребности, при работа с граждани. Лоша репутация и последствията от нея.
3. Икономически и пазарен риск - пазарна конюнктура	Пазарната конюнктура може да повлияе в посока увеличение цените на някои материални запаси, респективно върху **намаление обема на планираните доставки**. Промяна на лихвените проценти, въздействие на инфлационните процеси. Особеностите и/или промяната на икономическата система /инфлация, конкуренция и др./ може да се отрази на **нивото на търсене на някои услуги**, да повлияе на разходите или да доведе до намаляване размера на наличното финансиране.
4.Природни бедствия	Пожари, наводнения и други природни бедствия могат да се окажат катастрофални за дейността на общината и да застрашат здравето и живота на гражданите и служителите от общината. Планът за предотвратяване на катастрофи може да се окаже недостатъчен.

5. Законодателство и промени в нормативната уредба и нейната сложност	Законодателните промени могат да предизвикат промяна в обхвата на планираните действия или да наложат ограничителни мерки /финансови и др./. Промените в нормативната уредба и нейната сложност могат да ограничат планираните действия и да увеличат вероятността за допускане на грешки. Възникващи от промяна в националното или на Европейски съюз законодателство или неуспех на партньор или доставчик на обществена услуга.
6.Рискове свързани с некоректни партньори	Рисковете свързани с некоректни партньори може да окажат негативно влияние върху дейността на общината /неизпълнени договорни задължения, неизпълнени планирани дейности/.
7.Рискове свързани с околната среда – Екологични рискове	Замърсяването и използването на горива и др., рискове от аварии може да има вредоносен ефект върху околната среда в райони на общината. Екологични рискове възникващи в резултат на въвеждането на нови екологични стандарти или поради настъпили екологични катастрофи или промени в климата.
ВЪТРЕШНИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА РИСКОВИ ФАКТОРИ	
Рискове причинени от недостатъчно финансиране или от неефективно, неефикасно или неикономично разходване на средствата.	
1.Бюджетни рискове	Недостиг на ресурси за предприемане на необходимите действия или невъзможност за тяхното управление и контрол.
2. Финансов риск	Причинен от недостатъчно финансиране или от неефективно, неефикасно или неикономич - но разходване на средствата. Допускане на грешки при управление на проекти и налагане на финансова корекция от УО.

3. Застраховане	Незастраховани рискове или неприемлива цена на застраховането
4. Лошо управление на финансите	Превишаването на бюджетните лимити, неуспех да се съберат приходите, прекомерно натрупване на задължения.
5. Слаб контрол върху материал - ните запаси и активи	Кражба на материални запаси, злоупотреба с дълготрайни активи.
6. Рисков фактор свързан с неизпълнени проект	Финансови загуби. Осъществяване на проекта без необходимата оценка на риска. Провалени проекти поради несвоевременно финансиране или недостиг на собствено участие при реализирането им.
7. Рисков фактор свързан с непостигане целите на вътрешния контрол в общината	Преразход на финансови средства. Неспазване на изискванията за ефективно и ефикасно управление на материалните и човешките ресурси.Не спазване изискванията на амортизационната политика за правилно финансово отчитане на амортизациите.
ОПЕРАТИВНИ РИСКОВЕ	
Това са рискове, с които организацията се сблъсква ежедневно	
1.Рисков фактор свързан с качеството на информацията	Остаряла, неточна и непълна информация може да доведе до вземане на погрешно управленско решение от страна на ръководството на Община Доспат.
2.Управленски рискове	Причинени от неуспех в управлението на организацията или от незадоволителни мерки за вътрешен контрол.

3. Рисков фактор свързан с информационната система	Срив в информационната система, загуба, подправяне на данни и/или неоторизиран достъп до информационната система на Общината могат да повлияят отрицателно върху нейната дейност, като е възможно и цялостно блокиране на дейността. използването на стари технологии, от пробив в сигурността или от използването на нови информационни системи, които не са достатъчно изпробвани или служителите не са обучени на необходимото ниво.
4.Оперативни рискове	Поставени са непостижими цели или целите са постижими, но изпълнението е несъответстващо.
5. Рискове за сигурността	Неадекватна защита на материални активи, парични средства или финансови активи. Нерегламентиран достъп до тях. Нерегламентиран достъп до информация. Неадекватна защита на информационните системи.
6. Рисков фактор свързан с текучество на персонала и неговата компетентност	Недостиг на специалисти за укрепване на административния капацитет и компетентност на персонала. Допускане на грешки и неточно и некачествено изпълнение на задачите. Предоставяне на недобри услуги на гражданите.
7. Етика	Неспазване на възприетите етични норми на поведение от служителите. Лоша репутация пред обществото и последиците от нея.
8. Здравословни и безопасни условия на труд	Неосигуряване на здравословни и безопасни условия на труд може да застраши живота и здравето на работниците и служителите.
9.Липса на координация и ефективна комуникация	Неизпълнение на оперативните дейности. Загуба на ефективен фонд работно време поради паралелно осъществяване на идентична дейност от повече от едно лице.

IV. СТРУКТУРА И ОТГОВОРНОСТИ ПО УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА

1. Организационна структура и отговорности

1.1. КМЕТ НА ОБЩИНА – отговорен за управлението на риска по смисъла на чл. 2 от ЗФУКПС. В тази дейност се подпомага от всички служители на ръководни длъжности в Община Доспат и от Комитет по управление на риска Утвърждава „Стратегията за управление на риска“ и одобрява попълнения риск-регистър на ниво Комитет по управление на риска

1.2. ЗАМЕСТНИК КМЕТОВЕ – отговорни за управлението на рискове във функционалната област финанси, устройство и развитие на територията на Община Доспат и на населените места в нея, управление на общинската инфраструктура, ремонт на сгради и други активи общинска собственост и социални дейности.

1.3. СЕКРЕТАР НА ОБЩИНА – отговорен за съответствието на организационната структура на Община Доспат с целите на нейната мисия, както и за организацията, координацията и контрола на общинска администрация за точното спазване на нормативните актове.

1.4 Ръководители на структурни звена в Общината (Началници на отдели)

Ръководителите на структурни звена/н-к отдели/ са членове на Комитета по управление на риска. Те са отговорни за управлението на рисковете в рамките на своите структурни звена отговарят за определянето на цели на структурите, които ръководят, като разработват и прилагат стратегически и оперативни планове. Ръководителите/н-к отделите/ носят отговорност за идентифицирането, оценката и управлението на рисковете, застрашаващи постигането на целите на структурите.

Отговорностите им по отношение на управлението на риска включват следното:

- Ефективното управление на персонала и поддържане нивото на компетентността му;
- Идентифициране на значимите рискове на ниво отдел;
- Оценка на влиянието на тези рискове върху постигането на стратегическите и оперативните цели на структурите;
- Оценка на вероятността рисковете да се сбъднат;
- Въвеждат адекватни контролни дейности (контроли) за управление на рисковете и осигуряват ефективното им прилагане;
- Изготвят цялостен рисков профил на съответното структурно звено;
- Докладват резултатите от управлението на риска в съответната структура;
- Предоставят информация и предложения за необходими действия по управление на риска и въвеждане на контролни дейности в случаите, в които съответните решения относно реакция спрямо риска са извън правомощията им.

Изготвят мерки за предотвратяване риска от измами и нередности, засягащи финансовите интереси на Европейските общности и организира съблюдаването им.

1.5. СЛУЖИТЕЛ/ЕКСПЕРТ

• Спазва разписаните правила и процедури и своевременно уведомява прекия си ръководител при текущи проблеми в дейността и констатирани нарушения. Изпълнява плановете за действие в резултат на процеса на управление на риска.

2. Функционална структура и отговорности.

2.1. Комитет по управление на риска в Община Доспат, конституиран със заповед на кмета на Общината:

2.1.1. Права и задължения на Комитета по управление на риска:

- Извършва преглед на „Стратегията за управление на риска“ на всеки три години/или при необходимост и прави предложение за актуализирането й;

- Отговаря за разработването и поддържането на риск - регистър на Община Доспат, включващ установените рискове в текущата дейност и потенциалните рискове в бъдещата дейност на Общината, както и резултатите от техния анализ и оценка;

- Определя риск апетита за администрацията с одобрението на Кмета на Общината;

- Изготвяне на Стратегията и модела за управление на риска в администрацията;

- Разгласяване на Стратегията до всички служители с цел въвеждане на Стратегията за управление на риска в организационната култура на администрацията;

- Разглежда всички препоръки дадени в одитни доклади, като оценява тяхното въздействие върху рисковия профил на администрацията;

- Извършва преглед на оповестената информация в Годишния доклад за състоянието на финансовото управление и контрол;

- Определя прага на рисковия толеранс по отношение на тези рискове, за които разходите по минимизирането им ще бъдат по - големи от въздействието, което биха имали ако настъпят;

- Изисква допълнителна информация от ръководителите на структурите в Общината във връзка с осъществяване на дейността си;

- Определя лицето, което да изпълнява функциите на **координатор по управлението на риска** на ниво Комитет по управление на риска;

- Осъществява годишен мониторинг на напредъка по изпълнението на оперативния план за развитие на Община Доспат, вкл. оперативните планове по отделните структурни звена;

- Осъществява текущ мониторинг по изпълнение на предприетите мерки за намаляване на рисковете.

- Следи за изпълнението на взетите решения (мониторинг функция).

- Работната група в определен срок извършва преглед и актуализиране на риск – регистъра, който трябва да бъде готов до конкретна дата на текущата година и се утвърждава от Кмета. Актуализираният риск – регистър се утвърждава от Кмета на общината въз основа на доклад, изготвен от председателя на работната група.

2.1.2. Състав на Комитет т по управление на риска.

Комитета по управление на риска на Община Доспат се състои се състои от минимум **5 члена**.- от председател и членове, които се определят за срок от три години от кмета на Община Доспат.

Комитетът по управление на риска се **ръководи от Секретаря на администрацията**, който е негов председател

Комисията по управление на риска включва **финансовия контрольор на Община Доспат** и представители от:

- **Обща администрация;**
- **Специализирана администрация.**

Служителите, включени в Комитета по управление на риска /експерти с висока квалификация и професионален опит в различни функционални области/ имат единствено консултативни и координиращи действия, насочени към подобряване на ефективността и ефикасността на процеса по управление на риска в Общината, без да носят управленска отговорност за взетите в хода на този процес решения.

Комитета по управление на риска в Община Доспат заседава веднъж годишно. При необходимост провежда извънредни заседания и привлича за съдействия, както служителите на Общината, така и външни лица.

2.2. Координатор по управлението на риска на ниво <u>Комитет по управление на риска:</u>

- Попълва и обновява регистъра на рисковете в Общината;

- Води документална отчетност по управление на риска и плана за изпълнение на контролните дейности при управлението на рисковете;

- Предоставя актуална и сигнална информация на кмета на Общината и Комитета по управление на риска относно идентифицираните и оценени рискове по регистъра и изпълнението на контролните дейности при управлението на рисковете в общината.

2.3. Координатор по управлението на риска на <u>ниво структурно звено/отдел/ в Общинска администрация:</u>

- Попълва регистъра на рисковете на ниво структурно звено/отдел/ в Общинска администрация - Доспат;

- Представя информация и извлечение от водения от него риск - регистър на координатора по управление на риска на ниво Комитета по управление на риска.

2.4. ВЪТРЕШЕН ОДИТ в Община Доспат.

Звено „Вътрешен одит“ е на пряко подчинение на кмета на общината и осъществява вътрешния одит по Закона за вътрешния одит в публичния сектор.

Подпомага общинското ръководство при въвеждането процеса по управление на риска и при изпълнение на вътрешни одити за даване на увереност или консултиране и годишното докладване на състоянието и функционирането на СФУК в Община Доспат, предоставя независимо мнение относно адекватността и ефективността на системата за управление на риска в нея.

При осъществяване на своята дейност вътрешния одит дава препоръки за подобряване дейността в организацията, но няма нормативни правомощия да взема управленски решения, респективно, не носи отговорност по отношение на системата на управление на риска в Общината.

При планирането на одитните ангажименти за следващата бюджетна година, ръководителят на вътрешния одит взема предвид резултатите от управлението на риска.

Звеното осъществява дейността по вътрешния одит на всички структури, програми, дейности и процеси в общината включително и на разпоредители със средства от Европейския съюз, както и на разпоредителите от по-ниска степен.

- оценява процесите за идентифициране, оценяване и управление на риска, въведени от кмета на общината;

- консултира кмета на общината по негово искане, като дава съвети, мнение за подобряване процесите на управление на риска и контрола, без да поема управленска отговорност за това.

V. ПРОЦЕС ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И МЕХАНИЗМИ ЗА НЕГОВОТО ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ

Процесът по управление на риска обхваща 5 /пет/ фази:

1. Идентифициране на събитията / рисковете/;
2. Анализ и оценка на идентифицираните рискове;
3. Реакция на рисковете;
4. Документиране;
5. Мониторинг и докладване.

1. ПЪРВИ ЕТАП - ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКОВЕТЕ. ПОДХОД И МЕТОДИ.

Дейностите по управление на риска следва да сведат до приемливи нива критичните рискове, които биха могли да застрашат постигането на целите на Общината или да повлияят негативно над ефективността, ефикасността и/или икономичността на ресурсите, използвани за постигането на тези цели. Следователно процесът по управление на риска започва с определяне на целите на организацията и на отделните структури в нея.

Определяне на целите

Основна предпоставка за ефективното управление на риска е определянето на ясни цели и тяхното разбиране. Правилното идентифициране на рисковете е невъзможно да бъде извършено, ако в организацията не е въведен адекватен процес на целеполагане. Целите трябва да бъдат разбрани от всички ръководители и служители в организацията, за да се осигури тяхното постигане чрез изпълнение на конкретни дейности и задачи

Идентифициране на събитията /рисковете/ е първа фаза и започва с анализ на стратегическите и оперативни цели и установяването на потенциалните събития, които могат да повлияят негативно върху постигането на ***4-те категории цели***, които си е поставило общинското ръководство, а именно: